Välispoliitilisi vaatlusi 1936.

Kirjutanud ***H. Tammer.***

1936. aasta tähendab ilmset tagasilööki kollektiivseis rahukindlustamise üritustes, missuguses suunas algas murrang juba Saksamaa väljaastumisega Rahvasteliidust ja desarmeerimiskonverentsilt. Kui see ei olnud veel nii väljapaistev 1934. ja 1935. aastal, tuli ta eriti teravalt ilmsiks Rahvasteliidu vaidlematu lüüasaamise puhul Itaalia-Abessiinia sõjas ja ka Locarno lepingu purustamise puhul Saksamaa poolt.

Samal ajal kui purunesid kollektiivse julgeoleku kindlustamise alused, kasvas paralleelselt ka riikide otsekohese kokkupõrkamise võimalus, seega üldise sõja hädaoht. Hispaania kodusõda ületab selles suhtes kaugelt lokaalset tähendust ja heidab oma varju kõigi suurriikide vastastikuseile suhteile, mida ei seo enam ühised huvid ega ühised vaated tüliküsimuste lahendamiseks.

Kuid samal määral on maailmarahule hädaohtlik maailmavaateliste vastuolude süvenemine riikide vahel, võitlevate doktriinide esilekerkimine riikide olemise ja teotsemise lipukirjana. Lepitus nende vahel näib olevat võimatu, sest nende väärtus järjest suuremal määral toonitatakse seisnevat just opositsioonis vastukäivale doktriinile.

Selles mõttes on algav 1937. aasta vist küll kõige hädaohtlikum, mida rahvail on tulnud läbi elada pärast Maailmasõda.

Eesti kroonika 1936, lk. 5